

(המשך מעמוד 13)

הכבוד בתפילת כל נדרי, ובלום יתפוס את הצד השמאלי.

בלום סרבה. המישענת היחידה שלו בניו יורק, ואולי הידידים היחידים שיש לו בעיר הגדולה, הם מתפללים בתיבה הכנסת, שאליהם הוא מקפיד ללכת. הוא חשב שהמתפללים יראו בסדר הישיבה הזה פגיעה בכבודו. לכן שלח מיברק לירושלים וביקש רשות לשנות את סדר הישיבה. בירושלים לא הבינו על מה הוא מדבר, ושיגרו מיכתב תשובה, שבו ביקשו ממנו הבהרות.

שוב נשלח מיברק, הפעם ארוך ומפורט, אשר נגנה עליידי ראש הטקס במישרד החוץ. ראש הטקס הסביר לבלום שעל עברון לשבת מימיו של שמיר, אבל כתב שאם עברון יסכים, אפשר לשנות זאת. בלום לא לבקש זאת מעברון. השניים אינם משוחחים זה עם זה. כשעברון שולח מיכתב או תזכיר לבלום הוא כותב עליו: "לכבוד הודימעתו ה' שגרי, הפרופסור יהודה בלום." בלום עדיין לא תפס שעברון לועג לו. בלום שיגר עוד מיברק למישרד החוץ, שבו ביקש רשות לשנות את סדר הישיבה בתיבה הכנסת, מבלי לבקש את רשותו של עברון.

בנתיים נודע לעברון בווינגטון על חילופי המיברקים. הוא פרץ בצחוק, התקשר לירושלים והסביר שמפאת עבודתו בערב יום הכיפורים ומיד אחרי החג, הוא לא יוכל להיות ביום הכיפורים בניו יורק. הוא ביקש להודיע זאת לבלום. במישרד החוץ צחקו ונהנו מחוכמתו של עברון. בלום משוכנע עד היום ש"הפגישות" של עברון בווינגטון היו בחזקת גס מי שמיים.

תגובה

עיוורת

רשת המיברקים בעניין המושב בבית הכנסת מאפיינים יותר מכל את מהות עבודתו של השגריר הישראלי בניו יורק. עוד לפני שיצא בלום, מי שהיה פרופסור באוניברסיטה העברית בירושלים, עורר מינויו ביקורת רבה בארץ. ה' עובדה שמינויו היה פוליטי, ושינוי ובין שירות החוץ של ישראל לא היה מאום. היתה רק אחת מהיגבלות שנראו במינוי. שמועה שבלום מכחישה בכל תוקף, ושי היתה בה הרבה מן ההגזמה, טענה שהוא כבדפה, הנוטה להתבלבל בעת התרגשות והופעה לפני ציבור. כמה מתלמידיו בעבר אמנם היו מוכנים להעיד על-כך, אך

בלום עצמו מודה בכך ואומר שלנאומי יש חשיבות רק משום שהם נכנסים לפרוטוקול.

פרשה אחרת שהעניבה על יציאתו את הארץ היתה פרשת הכלב. בלום, המתגורר ברחוב מנדלי מוכרספרים בירושלים, רב עם בעל-כלב השכונה. בזמנו התפרסם בעיתונים כאילו הוא שונא כלבים, ולכן דרש מהשרותים הווטרנריים בירושלים, לחסל אותו. בלום מכחיש את הסיפור הזה מכל וכל וטוען שהוא דווקא אוהב כלבים, וכל שרצה מכלבה של השכנה הוא שיקבל חיסון ושיעבור בדיקה אחרי שנשך את בנו והיה חשש לכלבת.

עד היום, כשמגיע עיתונאי ישראלי לניו יורק ורוצה לראיין אותו או להיפגש איתו לשיחת רקע, בודק בלום בארכיון קטעי העיתונות שלו, שבו הוא נהג לגזור ולשמור בקפידה רבה כל קטע עיתון שבו מוזכר שמו, אם אותו עיתונאי כתב בזמנו על פרשת הכלב. אם הוא מגלה שהעיתונאי כתב על הפרשה, הוא מסרב להיפגש איתו.

בלום הוא חסיד השיטה האומרת שיש לנאום בכל מחיר ולנצל כל הזדמנות כדי לנאום. בכל פעם שאחד הנציגים מזכיר את ישראל, לחיוב או לשלילה, ובדרך-כלל לשלילה, הוא נהג לעלות על הדוכן, כשהוא מנצל את זכות-התשובה שלו. נאומי התגובה מעוררים פליאה אצל כל שומעיהם. הם ארוכים, מנוסחים היטב וקשה להניח שאפשר היה להכין אותם, לכתבם ולהדפיסם תוך כדי הנאום שעליו הסוד. הוא מרשן מראש נאומי תגובה. הוא יודע מי ינאם באותה ישיבה ומכין נאום תגובה לדברים שאותם עלול אותו נציג לאמר נגד ישראל. לא תמיד הנאום של הנציג הוא על-פי תחויותיו ולכן נראה נאום התשובה של השגריר הישראלי תלוש מהמציאות, אבל כשבלום רואה את הנאום במלואו בפרוטוקול של הישיבה, הוא מדיר

כל נאום של בלום נמשך שעה ארוכה ומשתרע על כמה וכמה דפי פוליו מודפסים בצפיפות. הוא מכין בקפדנות רבה את הנאומים שלו, מכנס את צוות העובדים הבכירים של הממשלה כדי להשמיע לפניהם את הנאום עוד לפני שהוא נאם וממתין לתגובות חברי הממשלה. לעיתים הוא מכניס תיקונים בעיקבות תגובות אלה. הוא מושפע בעיקר מסגנון שמאי כהנא, שאינו נחשב כאחד הכוחות המבטיקים במישרד החוץ. כאשר מחליט הצוות שהנאום הוא טוב, נקראות המוכרות להדפיס אותו ולשלוח אותו לירושלים. בדרך-כלל מאשר הצוות את הנאום, כדי להימנע מוויכוחים מעייפים.

השגריר הישראלי שולח כל נאום שלו לאישור במישרד החוץ בירושלים, דבר שלא עשה אף אחד מקודמיו בתפקיד. חלק מהנאומים נשלחים בטלסק, אחרים במכתב רקים מוצפנים, הכל לפי תוכן הנאום. בפעמים המעטות שבהן יותר על זכות הדיבור שלו זה היה מפני שהאישור איחר להגיע.

בפעם היחידה שבה לא ביקש אישור מירושלים אכן אירעה שרוריה דיפלומטית. בלום נאם בעת הדיון על הנושא הפלסטיני, שנערך לפני כחודשיים וחצי. הוא החליט לתקוף את בוטרוס בוטרוס-ע'אלי, שריהמדינה לענייני חוץ של מצרים, שנאם אחריו.

אישי לא הבין מדוע הוא תוקף את ע'אלי. לישראל לא היה כל עניין לתת למיצרים תירוץ לתקוף אותה בחריפות על הנושא הפלסטיני העדין.

ע'אלי נדהם, אך אחר-כך ספק כפיו נבחת. נאמו של בלום נתן לו לגיטימציה מלאה לתקוף את ישראל בצורה החריפה ביותר מאז קמפדייוויד, דווקא בעניין הפלסטיני.

תלונה

ללפיד

בביקורו של שמיר באו"ם הוכיח עד כמה אין בלום מכיר את האו"ם ואינו יודע להבחין בין עיקר לטפל. כל השגרירים ושרי החוץ רבים נכחו באולם המליאה כשנאם שרי החוץ האמריקאי, ארי מונד מקסי, בשבוע הידוע כשבוע ה' פלסטיני באו"ם. שרי החוץ הישראלי והשגריר בלום נעדרו. את ישראל ייצג סגן השגריר שמאי כהנא. באותה שעה היו עסוקים שמיר ובלום במה שהוגדר על-די בלום אחר-כך כ"שיחה מדינית בעלת חשיבות ראשונה במעלה עם שרי החוץ של איטלנד".

שגריר בלום בודד בקפריסיה

ביותר בניו יורק, שהוא אולי המוסד החיי נוכי היהודי היקר ביותר בעולם, בית-ספר ראמאז, מחיר שנת הלימוד בבית-ספר זה הוא 2500. דולאר, שהם יותר מ-150 אלף לירות.

שלושת הסיוטים של בלום הם עברון, הרצוג ותקוע. עברון ידוע בקהילה הדיפ-לומטית האמריקאית כאחד הנציגים הזרים המקובלים ביותר. השגריר בוואשינגטון מצליח לפתוח דלתות בבית-הלבן, ב' מישרד החוץ ובפנטגון, שרק נציגים זרים ספורים מצליחים לעשות כמותו. הכישרון האישי של עברון והחושם הדיפלומטיים הערים שלו עומדים בסתירה מוחלטת לאלה של בלום. מכיון שבלום יודע זאת, בכל פעם שעברון מגיע לניו יורק, או בכל פעם שמגיעים דיווחים או העתקי דיווחים על הצלחתו של עברון, הוא נכנס לדברי יריבו, למרה שחורה.

לא הצביע

לליכוד

אך מי שבאמת רוצה להרגיז את השגריר צריך להזכיר באוזניו את שמו של הרצוג או את שמו של תקוע. הרצוג ותקוע, כל אחד בתקופתו, היו למרכזים חברתיים באו"ם. הם לא היו חסרי ביטחון עצמי כבלום, ולא דרשו אישור מוקדם מירושלים על כל צעד, פגישה או נאום שלהם, ותרמו לדימוי הישראלי באו"ם תרומה נכבדה.

הכל מודים היום שהאום התרוקן במידה רבה מתוכנו בשנים האחרונות. כיום מקובל להתבונן על מוסד זה כעל קרש קפיצה לעמוד הראשון של הניו יורק טיימס או של מהדורות החדשות בתחנות הטל-וויזיה. פניהם של הרצוג ותקוע היו מוכרי רים לכל צופה-טלוויזיה אמריקאים ושמו תיהם הופיעו מאות פעמים מעל גבי העי-תונים. בלום אינו זוכה כמעט בכלל בסיקור עיתונאי.

אך למרות שבלום הוא אחד הכישלונות הגדולים במערך החוץ הישראלי, הוא רוצה להמשיך ולשרת באו"ם גם אחרי עליית המערך לשלטון. לשם כך הוא החל פוזל לעבר המערך, חברי-כנסת ממיסלגה זו, המזדמנים לניו יורק, מתקבלים על-ידו ב' כבוד-מלכים. בתחילה דרכו בניו יורק הוא לא היה מוכן לקבל ישראלים שאינם נמנים על מילגות הקואליציה. כשהעיר לו לפני שבועות מיספר עיתונאי ישראלי, בשיחה פרטית ביניהם, שהוא, אחרי הכל, מינוי פוליטי, השיב בלום: "אני מינוי פוליטי? מה פתאום? אפילו לא הצבעתי עבור הליכוד".

יוסי ינאי

שגריר עברון יותר על הכבוד

בנאומיו הרבים בעצרת אי-אפשר היום להבחין בכך. הוא קורא מהכתב, בטון דיבור יבש וכמעט מונוטוני. נאומיו שמל הכנתם ואופן קריאתם הוא שוקד ועל רב מראש. בעצרת אין הוא סובל ממורא קהל. כשהוא עולה לדוכן, עובים רוב הנציגים את אולם המליאה, הוא נואם, כמו קודמיו, לפני נציגים מעטים ופקיר-דים, שתפקידם מחייבם להשאר באולם.